

На основу члана 5. став 2. Закона о признавању сорти пољопривредног биља („Службени гласник РС”, број 30/10),

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, доноси

П Р А В И Л Н И К
О МЕТОДАМА ИСПИТИВАЊА СОРТИ ЈАБУЧАСТИХ ВОЋНИХ ВРСТА,
РАДИ ПРИЗНАВАЊА СОРТИ
(Објављено у „Службеном гласнику РС”, број 17/13 од 21. фебруара 2013. год.)

Члан 1.

Овим правилником прописују се методе испитивања сорти јабучастих воћних врста (у даљем тексту: сорта) на огледном пољу, ради признавања сорте.

Методама из става 1. овог члана испитују се одређене битне особине сорте, ради утврђивања:

- 1) различитости, униформности и стабилности сорте (DUS тест);
- 2) боље производне и употребне вредности сорте (VCU тест).

Члан 2.

Производна и употребна вредност сорте утврђује се на основу резултата испитивања одређених битних особина сорте које се односе на:

- 1) осматрање фенолошких фаза;
- 2) отпорност према проузроковачима болести и штеточинама;
- 3) отпорност на ниске температуре;
- 4) принос;
- 5) морфолошке особине плода.

Сорта има бољу производну и употребну вредност ако у току испитивања одређених битних особина из става 1. овог члана покаже боље резултате у поређењу са тим особинама сорте стандард.

Члан 3.

Ако подносилац захтева за признавање сорте (власник сорте, односно овлашћени заступник) то захтева, сорта може да се испитује посебно на повећану отпорност на одређену болест, односно штеточину или на отпорност на ниске температуре.

Ако се сорта испитује посебно на повећану отпорност на одређену болест, односно штеточину, такво испитивање врши се научно прихваћеном методом за ту врсту испитивања, са испитивањем осталих особина сорте из члана 2. став 1. овог правилника.

Отпорност из става 2. овог члана се испитује за болести чађава краставост крушке (*Venturia pirina*), чађава пегавост лишћа и краставост плодова јабуке (*Venturia inaequalis*), пепелница јабуке (*Podosphaera leucotricha*), рђа крушке (*Gymnosporangium sabinae*), бактериозна пламењача јабуке, крушке (*Erwinia amylovora*).

Ако се сорта испитује посебно на повећану отпорност на ниске температуре, такво испитивање врши се научно прихваћеном методом за ту врсту испитивања, са испитивањем осталих особина сорте из члана 2. став 1. овог правилника.

Члан 4.

Сорта се испитује на огледном пољу у једном, а оптимално у два огледа. Оглед чини парцела на којој је, ради испитивања, под истим условима засађено пет садница сорте која се испитује и пет садница сорте стандард.

Када се сорта испитује у два огледа, огледи се изводе на огледним пољима која се налазе на различитим локалитетима.

Члан 5.

Сорта се испитује на огледном пољу у складу са захтевом за признавање сорте у коме власник сорте, односно његов овлашћени заступник предлаже да се сорта сади са сортом стандард ради испитивања.

Члан 6.

Сорта се испитује на земљишту погодном за гајење јабучастих воћних врста и на коме најмање четири године није гајена сорта јабучастих воћних врста.

Члан 7.

Саднице сорте која се испитује и саднице сорте стандард морају да буду квалитетне, исте старости и незаражене проузроковачима болести и штеточинама.

Припрема садног материјала врши се на истоветан начин за све саднице јабучастих воћних врста у огледу.

Сађење се врши у оптималном року и под истим условима за све саднице јабучастих воћних врста у огледу (исто време садње, исто растојање између биљака и друго).

Све агротехничке мере и мере заштите садница јабучастих воћних врста у огледу врше се у исто време и на исти начин.

Члан 8.

Све фенолошке фазе јабучастих воћних врста у огледу осматрају се (прате) код утврђивања различитости, униформности и стабилности сорте, осим фенолошке фазе цветања и зрења које се осматрају само код утврђивања производних и употребних особина сорте.

Код јабучастих воћних врста у огледу бележе се датуми почетка и краја фенолошких фаза цветања и зрења, као и карактеристике тока тих фаза.

Члан 9.

Отпорност сорте према проузроковачима болести и штеточинама (пољска отпорност) испитује се на огледном пољу у условима стандардне заштите сорти јабучастих воћних врста.

У току вегетационог периода јабучастих воћних врста врши се осматрање интензитета напада болести и штеточина на биљке у огледу, а

отпорност на болести и штеточине оцењује оценама од један (1) до девет (9), при чему:

- 1) оцена 1 и 2 - значи да је отпорност јако добра;
- 2) оцена 3 и 4 - значи да је отпорност добра;
- 3) оцена 5 и 6 - значи да је отпорност средње добра;
- 4) оцена 7 и 8 - значи да је отпорност слаба;
- 5) оцена 9 - значи да је отпорност врло слаба.

Члан 10.

Отпорност сорте на ниске температуре испитује се на огледном пољу тако што се посматра интензитет оштећења.

У току периода зимског мировања јабучастих воћних врста врши се осматрање интензитета оштећења делова биљке из става 1. овог члана у огледу од ниских температура, а степен оштећења оцењује оценама од један (1) до девет (9), при чему:

- 1) оцена 1 и 2 - значи да нема оштећења;
- 2) оцена 3 и 4 - значи да је оштећење слабо;
- 3) оцена 5 и 6 - значи средње оштећење;
- 4) оцена 7 и 8 - значи јако оштећење;
- 5) оцена 9 - значи врло јако оштећење.

Члан 11.

Морфолошке особине плода сорте у огледу испитују се у технолошкој зрелости плода (зрелост за употребу).

Испитују се следеће морфолошке особине плода сорте:

- 1) маса плода;
  - 2) величина, униформност, боја и уједначеност боје покожице плода.
- За утврђивање масе плода сорте мере се узорци од по 20 плодова.

Узорци се узимају равномерно са свих делова крошње и са свих стабала у огледу. На основу ових резултата израчунава се просечна маса плода изражена у грамима и укупан принос који се изражава у килограмима по хектару.

Члан 12.

Различитост, униформност и стабилност сорте испитује се методом одређеном техничким упутством за тестирање различитости, униформности и стабилности сорте.

Члан 13.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-00016/2013-09
У Београду, 18. фебруар 2013. године

МИНИСТАР

Горан Кнежевић